

„Колкото повече отпаднаше физически, силата на неговия умъ ставаше по-упорита. и работата по-интензивна. . . . Той можеше съ часове да разправя за нѣкоя малахитова колона, за маската на трагедията и комедията въ Ватикана . . . , за статуи, картини, дори за най-обикновенитѣ камъни по улицата“, казва сжщата, и това говори не само за необикновената му паметъ, а и за нѣщо друго — голѣмата му любовъ къмъ всички произведения на изкуството. Въ Римъ той ходи като омаянъ. — „Въ Римъ съмъ азъ ето вече три недѣли и глупѣя отъ възхищение, пише въ хумористиченъ тонъ на д-ръ Н. Миховъ (Златорогъ, 1927, кн. VI), и нѣма да е чудно, ако чивията се отщѣпне нѣкой день и отиде да се не види“ . . . Въ сжщото писмо изповѣдва „Сега азъ приличамъ на раненъ дивакъ, на онзи който е въ Капитолийския музей, комуто римски ножъ е втѣкнатъ въ сърдцето, и той умира съ ядъ, болка и псувня. . .“

Съ такъвъ възторгъ говори и за музиката въ Римъ: „А какви симфонични оркестри има тукъ въ Августеума — просто да те подлудятъ! Чайковски, Римски Корсаковъ, Рубинщайнъ, Листъ, Бетховенъ. . . Само за тѣхъ струва да е човѣкъ въ Римъ. . .“

Въ Римъ, особено въ началото, Славейковъ е работѣлъ извънредно много — денонощно, — както пише М. Бѣлчева. — „Неговата впечатлителностъ бѣше се изострила до последна степенъ. Той живѣеше съ миналото и съ бъдещето, за да избѣгне настоящето.“

Отъ Римъ отиватъ въ Флоренция, кждето Славейковъ за малко е по-добре, и разглеждатъ най-забележителнитѣ музеи, черкви и паметници, като се спиратъ най-вече предъ статуитѣ